

1.

Will Graham je posjeo Crawforda za vrtni stolić između kuće i oceana i ponudio ga čašom ledena čaja.

Jack Crawford pogleda lijepu staru kuću, solju posrebreno drvo u prozirnem zraku. — Trebao sam te uloviti u Marathonu kad si krenuo s posla — rekao je. — Ovdje ne želiš o tome razgovarati.

— Jack, ja o tome ne želim razgovarati nigdje. Ali ti moraš razgovarati, pa onda hajde da to obavimo. Samo nemoj izvlačiti nikakve slike. Ako si ih donio, ostavi ih u torbi — Molly i Willy će se skoro vratiti.

— Koliko ti je to poznato?

— Koliko je bilo u *Miami Herald*u i *Timesu* — rekao je Graham. — Dvije obitelji pobijene u vlastitim kućama u razmaku od mjesec dana. U Birminghamu i Atlanti. Pod sličnim okolnostima.

— Ne sličnim. Istim.

— Koliko je do sada bilo priznanja?

— Do danas popodne, kad sam nazvao, osamdeset sedam — rekao je Crawford. — Čudaci. Nijedan nije znao pojedinosti. Onaj pravi razbija zrcala, pa koristi srću. To nitko nije znao.

— Što si još zatajio novinama?

— Da je svjetlokos, dešnjak i zaista snažan čovjek, da nosi cipele broj jedanaest. Otisci i tragovi — glatke rukavice.

— To si priopćio javnosti.

— Ne snalazi se osobito s bravama — rekao je Crawford. — Zadnji je put ušao upotrijebivši rezač stakla i usisni čistač sudopera. Ah da, krvna mu je grupa AB pozitivna.

— Je li ga netko ozlijedio?

— Koliko znamo, nije. Njegov smo tip odredili prema spermi i slini. — Crawford je pogledao glatko more. — Nešto bih te upitao, Will. Vidio si novine. Drugi je slučaj bio i na svim TV stanicama. Jesi li pomislio da me nazoveš?

— Nisam.

— Zašto?

— Isprva o onom slučaju u Birminghamu nije bilo puno detalja. Moglo se raditi o svačemu — osveti, rođacima.

— Ali već si nakon drugog znao što je na stvari.

— Da. Psihopat. Nisam ti se javio zato što to nisam želio. Znam s kim na ovome surađuješ. Imaš najbolji laboratorij. Heimlich na Harvardu, Bloom na čikaškom sveučilištu...

— I ti ovdje dolje, gdje popravljaš jebene motore za čamce.

— Mislim, Jack, da ti uopće ne bih bio od tolike pomoći. Više o tome i ne razmišljam.

— Stvarno? A ipak si uhvatio dvojicu. Našu zadnju dvojicu si ti ulovio.

— Kako? Čineći iste one stvari koje činiš ti i svi oni ostali.

— To baš nije točno, Will. Radi se o načinu kako ti misliš.

— Ja mislim da je bilo puno sranja o načinu kako ja mislim.

— Izveo si nekoliko skokova koje nikad nisi objasnio.

— Postojali su dokazi — rekao je Graham.

— Naravno. Jasno da su postojali. Mnoštvo dokaza — naknadno. A prije uhićenja imali smo tako prokleta malo, da nismo mogli podići optužbu.

— Jack, imaš sve potrebne ljude. Sumnjam da bih ja značio nekakav dobitak. Sklonio sam se ovamo da pobjegnem od svega toga.

— Znam. Zadnji put su te povrijedili. Ali sad mi izgledaš dobro.

— Tako se i osjećam. Nije riječ o povredi. Povrijedili su tebe.

— Jesu, ali ne tako.

— Ne radi se o tome da sam se opekao. Jednostavno sam odlučio prestati. Mislim da ti to ne mogu objasniti.

— Ako to više ne možeš smisliti, sam Bog mi je svjedok da te razumijem.

— Znaš... sve to što moraš gledati. To gledanje je uvijek teško, ali kad su već jednom mrtvi, nekako se uspiješ prisiliti da funkcioniraš. Teža je bolnica, bolnički razgovori. Moraš se otresti i dalje razmišljati. Mislim da to više ne mogu. Mogao bih se prisiliti da gledam, ali bih isključio misao.

— Ovi su svi mrtvi, Will — rekao je Crawford što je mogao ljubaznije.

Jack Crawford je u Grahamovu glasu čuo ritam i sintaksu vlastitoga govora. I ranije je zapažao da Graham to čini razgovarajući s drugim ljudima. Često bi, udubivši se u razgovor, preuzimao tuđe govorne obrasce. Isprva je Crawford mislio da on to radi namjerno, da je to mali trik za oživljavanje razgovora.

Kasnije je spoznao da on to radi nehotice, dapače, ponekad se trudio da prekine, ali naprosto nije uspijevaio.

Crawford je dva prsta zagnjurio u džep kaputa i preko stola hitnuo dvije fotografije licem prema gore.

— Svi mrtvi — rekao je.

Graham je trenutak zurio u snimke a zatim ih je dohvatio.

Bile su to obične amaterske fotografije: neka žena, koju obalom jezercu prati troje djece i patka, nosi potrepštine za piknik. Obitelj okupljena iza torte.

Nakon pola minute je odložio fotografije. Prstom ih je složio jednu na drugu i pogledao daleko niz plažu, gdje je čučao dječak i nešto proučavao u pijesku. Promatrala ga je žena s rukom o boku, s nožnim člancima u tučenom vrhnju malaksalih valića. Nagnula se da zamahom skloni mokru kosu s ramena.

Ignorirajući gosta, Graham je gledao Molly i dječaka jednako dugo kao što je gledao i slike.

Crawford je bio zadovoljan. No zadovoljstvo je potisnuo s lica

istom onom pažnjom kojom je odabrao poprište ovoga razgovora. Mislio je da sada ima Grahama. Neka se samo krčka.

Dolutala su tri vrlo ružna psa i skljkala se oko stola.

— Bože — rekao je Crawford.

— Ovo su vjerojatno psi — objasnio je Graham. — Ljudi ovdje stalno odbacuju štenad. Uspijevam raspoklanjati one zgodnije, a ostali ostaju i porastu.

— Prilično su debeli.

— Molly ne može odoljeti lualicama.

— Lijepo si uredio život, Will. Molly i dječak. Koliko mu je godina?

— Jedanaest.

— Naočit momak. Bit će viši od tebe.

Graham je kimnuo. — Otac mu je bio viši. Zaista sam ovdje sretan. Svjestan sam toga.

— Htio sam ovamo dovesti Phyllis. Na Floridu. Da pronade mjesto kad se povučem u mirovinu i prestane živjeti poput pustinjaka. Ona kaže da su joj svi prijatelji u Arlingtonu.

— Htio sam joj se zahvaliti na knjigama koje mi je donijela u bolnicu, ali nisam. Učini to umjesto mene.

— Hoću.

Dvije su male živahne ptice sletjele na stol i stale skakutati u nadi da će naći žele. Crawford je gledao kako poskakuju sve dok nisu odletjele.

— Will, čini mi se da na to čudovište djeluje Mjesec. Jacobije iz Birminghama ubio je za uštapa u subotnju večer dvadesetosmog lipnja. Obitelj Leeds u Atlanti noć prije punog Mjeseca dvadesetšestog srpnja. Predzadnjeg dana lunarnog Mjeseca. Ako budemo imali sreću, ostaje nam malo više od tri tjedna da to ponovi.

— Sumnjam da želiš čekati ovdje u Keysima i o narednom zločinu čitati u svom *Miami Herald*u. Kvrugu, nisam ja nikakav papa i ne popujem ti što bi morao uraditi, ali bih te upitao, Will, cijeniš li moj sud.

— Cijenim.

— Mislim da su nam izgledi da ga brzo uhvatimo bolji uz tvoju pomoć. Do bijesa, Will, uskači u sedlo i pomagaj! Pođi u Atlantu i Birmingham i pogledaj, zatim dođi u Washington. Samo privremeno.

Graham nije odgovorio.

Pet je valića zapljusnulo plažu dok je Crawford čekao. Onda je ustao i sako bacio preko ramena. — Razgovarat ćemo poslije večere.

— Ostani i jedi kod nas.

Crawford je odmahnuo glavom. — Vratit ću se kasnije. U Holliday Innu čekaju me poruke, a moram i malo telefonirati. Svejedno zahvali Molly.

Crawfordov je unajmljeni automobil podigao laganu prašinu i ona je polako padala na grmove pokraj ceste.

Graham se vratio stolu. Bojao se da će ovako upamtiti kraj Sugarloaf Keya: led se topi u dvjema čajnim čašama, papirnate maramice lepršaju na povjetarcu padajući sa stola od mamutovca, a Molly i Willi daleko dolje niz plažu.

*

Smiraj na Sugarloafu, nepokretne čaplje i zalaz crvena sunca.

Will Graham i Molly Foster Graham sjedili su na izbljedjeloj naplavljenoj kladi, lica im rumena od zalaska, leđa u ljubičastim sjenkama. Uzela je njegovu ruku.

— Crawford se zaustavio u prolazu i posjetio me u dućanu prije nego što je došao — rekla je Molly. — Raspitao se o putu do naše kuće. Pokušala sam te nazvati. Zaista bi ponekad morao dignuti slušalicu. Kad smo došli kući i pošli na plažu, ugledali smo kola.

— Što te još pitao?

— Kako si.

— A ti si mu rekla...?

— Rekla sam mu da si dobro i da bi te, kvragu, trebao ostaviti na miru. Što hoće od tebe?

— Da pogledam iskaze, materijale. Molly, ja sam vještak sudske medicine. Vidjela si moju diplomu.

— S tom si diplomom zakrpao poderanu tapetu na stropu — to sam vidjela. — Opkoračila je kladu da se okrene prema njemu. — Ako

si čeznuo za onim životom, a on ti je ponekad nedostajao, mislim da si morao o tome govoriti. Ali nisi. Sada si otvoren, smiren i opušten... takvog te volim.

— Lijepo nam je, zar ne?

Njezin trpki treptaj kazao mu je da je morao reći nešto prikladnije. No prije nego što je to uspio popraviti, ona je već nastavila.

— Ono što si radio za Crawforda, za tebe je bilo loše. On raspolože mnogim drugim ljudima — rekla bih cijelom prokletom vladom — zašto nas ne ostavi na miru?

— Nije li ti to sam rekao? Bio mi je pretpostavljeni u ona dva slučaja kad sam napustio Akademiju FBI da se vratim na teren. Ta su dva slučaja bila jedinstvena u njegovoj praksi, a on zaista radi dugo. A sad još jedan sličan. Ova je vrst psihopata vrlo rijetka. Jack zna da ja imam... iskustva.

— Stvarno ga imaš — rekla je Molly. Košulja mu je bila raskopčana i ona je vidjela zakrivljeni ožiljak koji mu je presijecao trbuh. Bio je širok poput prsta, uzdignut i nikad nije poprimio prirodnu boju puti. Pružao se od lijevog boka, spuštao, zaokretao i onda uzdizao da zareže rebra na suprotnoj strani prsnog koša.

To mu je napravio dr. Hannibal Lecter nožem za rezanje linoleuma godinu dana prije nego što ga je Molly upoznala. Graham je jedva preživio. Dr. Lecter, poznat u tabloidima kao »kanibal Hannibal« bio je drugi psihopat kojega je Graham ulovio.

Kad je naposljetku izašao iz bolnice, Graham je podnio ostavku u Federalnom istražnom birou, napustio Washington i našao zaposlenje kao mehaničar za brodske diesel motore u radionici marine Marathona na Florida Keysu.

S tim je zanatom odrastao. Spavao je u stambenoj prikolici u marini dok nije upoznao Molly i njezinu dobru staru rasklimatanu kuću na Sugarloaf Keyu.

Objahao je naplavljeni trupac i obujmio je. Njezina su se stopala zavukla pod njegova.

— Dobro, Molly, Crawford vjeruje da ja imam nekakav nos za monstrume. To je kod njega poput nekog praznovjerja.

— Vjeruješ li u to i ti?

Graham je gledao kako tri pelikana lete jedan za drugim iznad pojasa plaže koju plavi plima. — Molly, inteligentnog psihopata, pogotovo ako je sadist, teško je uhvatiti iz više razloga. Kao prvo, pomanjkanje motiva. Tako ti nedostaje taj uobičajeni trag. Najčešće ti ne pomažu ni doušnici. Vidiš, iza većine uhićenja ima mnogo više dostavljanja nego detektivskog njuškanja, ali u ovakvim slučajevima nećeš naći informatora.

Počinitelj možda uopće ne zna da je on taj koji to radi. Tako se moraš osloniti na ono čime raspolažeš i to iskoristiti. Pokušavaš rekonstruirati njegove misli. Nastojiš pronaći uzorak, metodu.

— I slijediš ga i nalaziš — rekla je Molly. — Ako pođeš za ovim manijakom — ili što je već — bojim se da ti ne napravi isto ono što ti je učinio onaj posljednji. O tome se radi. To me plaši.

— Nikad me neće niti vidjeti, Molly, niti saznati moje ime. Na policiji je da ga obori, ako ga uspije pronaći, a ne na meni. Crawford samo traži jedno novo gledalište.

Gledala je kako se nad morem širi crvenilo sunca. Visoko iznad njega blistao je jedan cirus.

Graham je volio kako ona okreće glavu, prostodušno mu otkrivajući ovaj manje savršeni profil. Vidio je otkucanje bila na njezinu vratu i iznenada se intenzivno sjetio okusa soli na njezinoj koži. Gutnuo je i rekao: — Kvragu, što da radim?

— Ono što si već odlučio. Jer ako ostaneš ovdje, a dođe do novih ubojstava, možda bi ti se ovo mjesto zamjerilo. TOČNO U PODNE i sve to sranje. Ako je tako, zapravo i ne tražiš moje mišljenje.

— Da ga tražim, što bi mi savjetovala?

— Ostani ovdje sa mnom. Sa mnom, sa mnom, sa mnom. I s Willyjem. Ja bih ga upila u sebe ako bi to pomoglo. Od mene se očekuje da otarem oči i da ti mašem vezenom maramicom. Ako stvari pođu po zlu, imat ću zadovoljštinu da si se dobro ponio. To će potrajati koliko i večerje. Onda mogu poći kući i pokriti se dekom.

— A pod njom ćeš naći mene.

— Nikada. Sebična sam, znaš?

— Ne smeta.

— Ni mene. Ovdje je tako ugodno i lijepo. Sve što ti se ranije desilo opominje te da to shvatiš. Hoću reći, pokušaj to cijeniti.

Kimnuo je glavom.

— Ne želim to izgubiti.

— Ni ja.

Brzo se smračilo, a nisko na jugozapadu ukazao se Jupiter.

Pošli su kući usporedno s uzlazećim Mjesecom u zadnjoj četvrti. Daleko izvan područja plime, progonjene su ribe iskakale u trci za život.

*

Crawford se vratio poslije večere. Svukao je kaput i kravatu i zavrnuo rukave da bi djelovao neusiljeno. Molly je pomislila kako su njegove debele blijede podlaktice odvratne. Izgledao joj je kao prokleta pame-tan čovjekoliki majmun. Poslušila ga je kavom ispod ventilatora na trijemu i sjedila s njim dok su Graham i Willy hranili pse. Šutjela je. Noćni su leptiri tiho udarali o mreže na prozorima.

— On dobro izgleda, Molly — rekao je Crawford. — Oboje izgledate dobro — tako mršavi i smeđi.

— Rekla ja što mu drago, ipak ćeš ga odvesti, je li?

— Da. Moram. Moram to napraviti. Ali, Molly, kunem se Bogom da ću mu olakšati koliko budem mogao. On se promijenio. Divno je da ste se vjenčali.

— Osjeća se sve bolje. Više ne sanja tako često. Neko je vrijeme bio upravo opsjednut psima. Sada se samo brine o njima; ne priča neprestano o njima. Ti si mu prijatelj, Jack. Zašto ga ne ostaviš na miru?

— Zato jer je njegovo prokletstvo u tome što je najbolji. Zato što ne razmišlja poput drugih ljudi. Na neki način on nikada ne upada u kolotečinu.

— Misli da bi ti htio da samo pogleda iskaze.

— Ja zaista i želim da ih pogleda. To nitko ne može bolje od njega. Ali ima još stvari koje mora obaviti. Imaginacija, projekcija, sve to. Taj mu se dio ne sviđa.

— Ne bi se ni tebi kad bi to morao raditi. Jack, obećaj mi nešto. Obećaj mi da ćeš paziti da se previše ne približi. Mislim da bi ga ubilo ako bi se morao boriti.

— Neće se boriti. To ti mogu obećati.

Kad je Graham završio oko pasa, Molly mu je pomogla da se spakira.